

es saig

Sentit de l'humor

És cosa sabuda i generalment acceptada que riure és bo, és sa; que convé –sempre que sigui possible, és clar– estar de bon humor; però ara, a més, resulta que riure fa que l'organisme produeixi endorfina, l'hormona del benestar, que quan el cos la segrega provoca un estat de relaxació, d'eufòria i d'alegria. Tant és així que s'està posant de moda la “teràpia del riure” que consisteix a reunir persones deprimides i estimular-les a riure fins que els òrgans pertinents secretin gran quantitat d'aquesta endorfina.

La vida és com és i sempre dóna motius per riure i per plorar, i davant un fet determinat cadascú reacciona i se'l pren a la seva manera. Montaigne oposa l'actitud de dos filòsofs grecs, Demòcrit i Heràclit, i diu: “Demòcrit i Heràclit van ser dos filòsofs el primer dels quals trobava la condició humana tan vana i ridícula que només es mostrava en públic amb rostre burleta i rient; Heràclit, que sentia pietat i compassió per aquesta mateixa condició humana, duia el rostre constantment entristit, amb els ulls plens de llàgrimes...”. No cal dir que Montaigne es decanta per la primera conducta; no ens hem de prendre les coses ni les persones ni a nosaltres mateixos gaire seriosament. Fixau-vos que fins i tot tractant-se de sants, les nostres simpaties s'inclinen cap a aquells dels quals es contenen anècdotes més o manco divertides, i més si són un poc provocadors; un sant sense humor –i n'hi ha molts– és un sant ben trist.

Qüestió important: l'humor ha de començar per un mateix; aquells que estan massa satisfets d'ells mateixos, que es consideren molt importants i en fan gala, resulten còmics i ridículs; moltes vegades amaguen un fons d'agressivitat i fanatisme. I certament no n'hi ha per tant: ja l'Eclesiastès ens recorda que tot és vanitat de vanitats. Els humoristes de veres comencen per enfotir's d'ells mateixos, com Groucho Marx quan diu: “Per res seria soci d'una societat que m'admetés a mi com a soci”. I Woody Allen afegeix: “L'única cosa que lament és no ser qualcú altre”.

Perquè, què vol dir tenir sentit de l'humor? Joan Fuster ens recorda que comprèn dues accepcions distintes i complementàries: d'una banda, vol dir practicar l'humor, fer broma, provocar el riure; de l'altra, acollir afablement l'humor dels altres quan va dirigit contra nosaltres, quan nosaltres som l'objecte d'una broma o d'una burla. Molt sovint només es té en compte la primera accepció: tots coneixem individus donats a bromejar, a fer befa del que sigui i de qui sigui, però reaccionen molt malament quan se'ls paga amb la mateixa moneda; com que són negats per a l'autocrítica –base de l'autèntic humor–, encara més ho són a les crítiques i comentaris burlescs. Aquests no tenen sentit de l'humor, perquè l'humor suposa fer bromes i aguantar-les.

Bé, direu: a què ve aquesta xerrameca sobre l'humor? Idò que pensam que cada vegada poqueja més i es troba més a faltar. Estam cansats de veure per televisió aquestes cares que surten tant –no cal dir noms– sempre amb un posat seriós, transcendent, amb cara de veritat absoluta, egòlatres; i això que només amollen bajanades, mentides o amenaces; si qualche vegada se'ls escapa una rialleta es veu hipòcrita i més falsa que l'ànima de Judes (pobre Judes!); com si estiguessin per damunt del bé i del mal. Com diu Joan Fuster, “abunden els “seriosos” de confecció: gent que es desitja seriosa i que aconsegueix de ser-ho a base d'esforç i de disciplina. Són senyors que tenen un alt concepte del seu propi paper: del paper que representen en aquesta vall de llàgrimes. O simulen tenir-lo. Els convé, per tant, tenir cura de les aparences. I cada una de les seves frases, cada gest que insinuen, són d'una total gravetat”.

Amb autèntic sentit de l'humor, tota aquesta gent seria més benèvola, més raonable, més pacífica, més prenedora, menys perillosa.

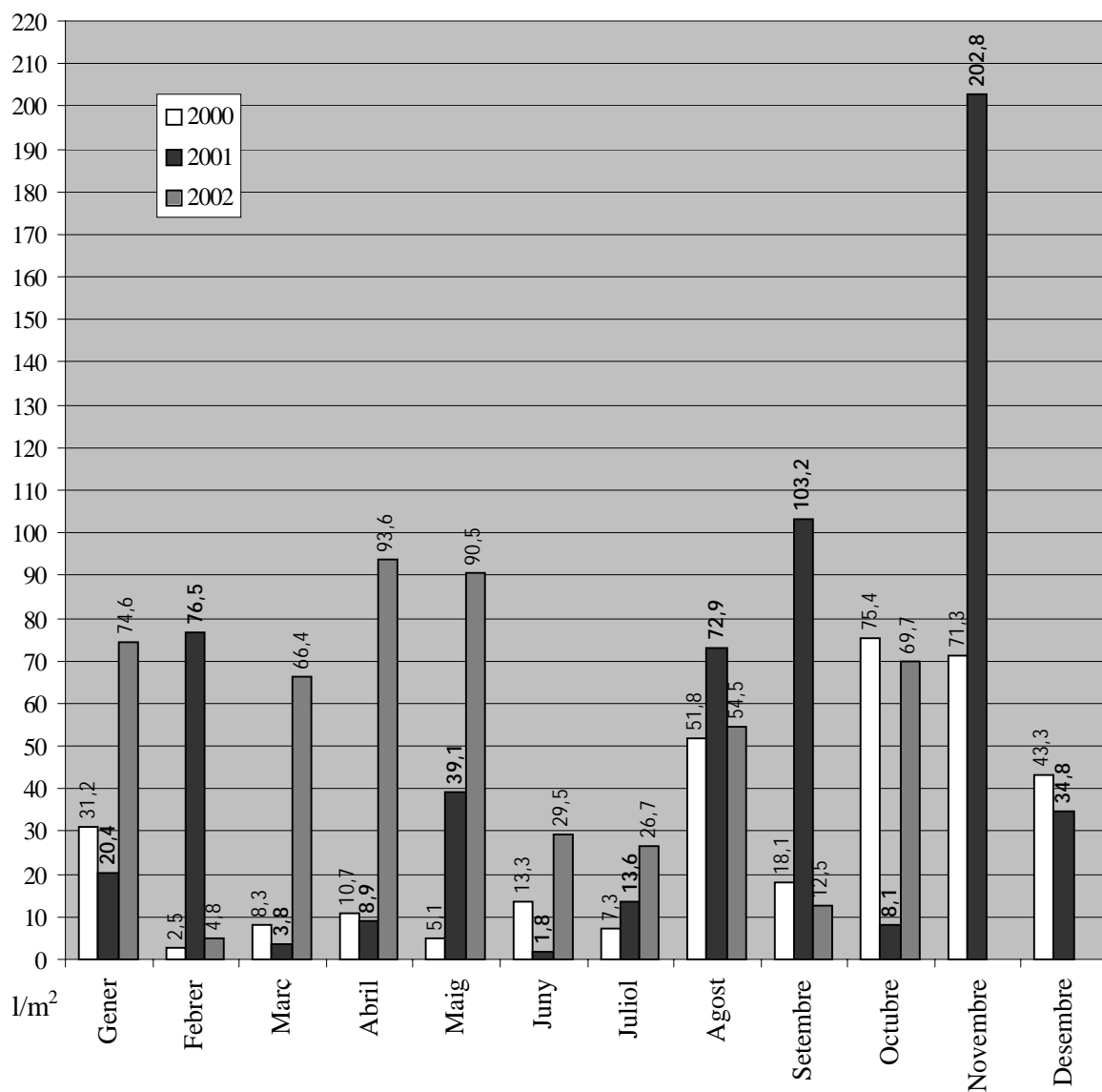
PORTADA
Font de Pina
Fotografia de Pere Oliver Cirer

Sumari

- 2 Editorial
- 4 Pluviòmetre
- 5 Calaix de sastre
- 6 M'han dit que diuen
- 7 Moviment demogràfic
- 7 Anuncis
- 8 El racó de la glosa
- 9 Sabeu on és?
- 10 L'Ajuntament informa
- 14 Economia
- 16 Reportatge fotogràfic
- 18 Salut
- 20 El sant del mes
- 21 Una passejada, dues estampes...
- 22 Els lectors escriuen
- 23 Notes musicals
- 24 Pina
- 25 Noticiari
- 26 Fa vint anys
- 27 Sobre astronomia
- 28 Una ració de Costa i Llobera
- 29 Noticiari de l'Obra Cultural
- 32 Una xerradeta amb...

Pluviòmetre

Com que darrerament tancam ES SAIG més prest, damunt dia 20, no us podem donar la quantitat exacta de pluja fins al mes següent; per això us informam que el mes de setembre va acabar amb 12,5 litres.

Pel que fa a l'octubre tenim les dades fins dia 19, i no ha estat, per ara, un mes dolent: 69,7 litres. De totes formes, aquesta quantitat, que és el resultat de tres plogudes, ha estat molt

irregular al poble; en qüestió de pocs quilòmetres ha estat bastant superior o inferior. Com sempre, les dades que us feim arribar són les que ens proporciona l'apotecari Gabriel Martorell.

La setmana passada

La setmana passada, a Mallorca, varen trobar els cossos sense vida de dues dones. Sembla que han estat assassinades per les seves respectives parelles sentimentals. Han estat assassinades per homes perquè eren dones. És evident que hi ha homes que utilitzen la violència, fins arribar a l'assassinat, en la seva lluita per conuiu amb la dona que suposadament estimen. És una forma de lluita que s'ajusta, de la forma més estricta, a la definició clàssica de terrorisme —consultau el diccionari, i ho comprovareu. Però ningú no s'atreveix a qualificar la violència dels homes contra les dones de terrorisme.

La setmana passada, a Mallorca, varen trobar els cossos sense vida de dues dones assassinades per homes. Els mitjans de comunicació publicaren les notícies a les portades i les ampliaren a la secció de successos. Aquests "successos" produeixen al llarg de l'any, a tot l'Estat espanyol, més víctimes mortals que la violència etarra. Aquesta, la violència etarra, és terrorisme; l'altra, la violència dels homes contra les dones, és englobada genèricament dins els successos.

La setmana passada, a Mallorca, dues dones varen ser assassinades per homes. Els fets no han provocat cap manifestació multitudinària; ningú no sap res sobre els funerals de les dones assassinades. Què passaria si la setmana propera —els déus no ho vulguin— qualcú morís a Mallorca assassinat per ETA? Les forces polítiques i institucionals ens convocarien justificadament a una manifestació, que, sense dubte, seria multitudinària. Les autoritats pròpies i les autoritats forasteres presidirien el funeral per la persona assassinada. L'acte ocuparia la portada de tots els diaris.

La setmana passada, a Mallorca, dues dones varen ser assassinades per homes. Als països musulmans les dones pateixen marginació social. A moltes, quan encara són nines, els extirpen de forma traumàtica una part del seu cos: l'ablació del clítoris. Els homes magribins fan rotllada a les places i als carrers del pla de Mallorca, mentre que les seves dones romanen tancades dins les cases. Però, a Mallorca, la setmana passada dues dones varen ser assassinades per homes que no eren magribins.

La setmana passada vaig enviar un correu electrònic d'adhesió a la campanya que promou Amnistia Internacional. Una dona nigeriana va tenir un fill després d'haver-se divorciat. La "justícia" del seu país la vol matar a pedrades. Amnistia Internacional recull signatures per impedir aquest assassinat legal. On he de signar? On he d'enviar el correu electrònic per demanar que no matin les dues dones que, a Mallorca, varen ser assassinades per homes la setmana passada? _____

En Calaix i Desastre

Ha passat sa Fira, segurament una de les més curtes de Mallorca, i, pels comentaris que hem sentit, pareix com si hi hagués hagut manco gent que altres anys, tant de públic com de firers. I per cert, que entre els venedors hi havia comentaris sobre si l'any qui ve tornarien a Algaida, tan magres foren les vendes. I això que no va ploure, ni durant el dia ni el vespre, encara que hi hagués ball de bot. Els balladors no se'n podien avenir, que no plogués, tant vegades els ha desbaratat enguany...

Una cosa que tothom té clara, però que tornà a quedar demostrat, és la necessitat d'una ronda o via de circumval·lació, perquè els merders que s'organitzen són grossos. Però, com deia un, no sé de què ens estranyam, si cada vegada que hi ha una festa passa el mateix. Aquest deia que, per ventura, enguany hi havia manco gent, però cotxes n'hi havia més que mai.

Llàstima que no es pogués inaugurar el camp de futbol amb allò verd que hi han posat. Hem sentit comentaris de tot tipus sobre la gespa artificial: el seu manteniment, l'aigua que li hauran de donar tot l'any, les tones d'arena i cautxú que hi han de posar... Qui manco en sabia més hi deia. El que va quedar clar, una altra vegada, és la manca de previsió per acabar les obres, perquè aquesta vegada l'excusa és que va ploure; però el normal és que pel setembre i l'octubre plogui, i molt.

Del retard en la inauguració de l'escoleta més val no parlar-ne. Millor parlar dels comentaris que se sentien el dia de la inauguració, tots ells molt posi-

tius i favorables. Tira-tira, Algaida va adquirint unes infraestructures que són necessàries, però que fins ara no havíem aconseguit. El comentari que hem sentit moltes vegades és que tot això costarà molt de mantenir, però què hi farem... Si altres pobles, quasi tots, ho tenen, per què no Algaida?

Més amunt hem parlat de la necessitat d'una ronda que eviti entrar pel poble per anar a Llucmajor des de Ciutat o Manacor, o viceversa. Idò bé, un ens va fer veure que no és tan necessària com diuen. Un dia qualsevol podies anar de Sa Tanqueta al final del Colomer en un moment: no hi havia ni un cotxe aparcats en tot el trajecte. L'explicació és que passava una carrera de bicicletes, i cap problema. Qualcú enyorava que cada dia hi hagués una carrera, tot i que fos petiteta.

Bé, i si parlàvem de coses més alegres com són les festes de Pina? Que qualche vegada pensam que ens donen una lliçó de com es poden fer unes festes senzilles, però ben animades. El "Bon dia, Pina", segons comentaris, es va consolidant com una festa pinera ben original, amb bona participació. Però enguany la novetat que més comentaris favorables ha provocat és la reforma de la font: el poble ha quedat ben satisfet de com ha quedat aquell indret tan estimat pels piners. El que val la pena remarcar, d'aquestes festes, són les exposicions que, any rere any, fan a Can Lluís en Bernat i en Pere: fotografies i textos es complementen a la perfecció; us podem assegurar que bé val la pena fer una anada a Pina...

El tema dels robatoris continua essent d'una rabiosa actualitat: cada mes en podríem parlar, però seria massa repetitiu. Aquest mes, altra vegada, han entrat a qualque casa del poble, i de casetes de fora vila ja no en parlem. La novetat és que enguany hi ha qui s'ha dedicat a vermar vinyes els vespres. Sí, ho heu llegit bé, han anat a tallar el raïm d'una vinya (que sapiguem) i se'n dugueren la meitat, més o manco; essent de nit, a les fosques, no podien anar molt arreu. Hi hagué qualque graciós que va comentar als propietaris que tot això els havien estalviat de feina, però no els va fer gens ni mica de gràcia, la broma. Quan un hi ha fet feina tot l'any, no cau gens bé que te fotin una bona part de la verema; que, a més a més, era de les més sanes del poble. Els lladres saberen triar...

Confiam el mes que ve poder parlar d'esclata-sangs a voler, perquè si és com diuen els entesos. toca haver-n'hi. Va ploure el mes d'agost, bastant, i a finals de setembre i principis d'octubre va tornar a caure una bona quantitat de litres, en un parell de vegades. A veure si enguany podrem torrar llom amb esclata-sangs a voler. De moment sembla que els tords es fan esperar; i les mètleres, ja ho vàrem comentar, sembla que han desaparegut. De totes formes, pel que hem sentit, aquestes pluges d'octubre han estat bastant irregulars: a una part del poble queien trenta litres i a l'altra només deu o dotze.

Un Sord

Defuncions

Feliu Llompart Ballester

Va morir dia 17 d'octubre
a l'edat de 88 anys.

Naixements

José Raúl Alonso Reus

Fill de Raúl i Raquel.

Va néixer dia 24 de setembre.

Sergi Argües Vidal

Fill d'Antonio i Maria Magdalena.

Va néixer dia 29 de setembre.

Pere Garcia Oliver

Fill de Manuel i Ángeles.

Va néixer dia 4 d'octubre.

Escola de ball de bot

Si et fa il·lusió ballar o aprendre'n, t'esperam els dissabtes a partir de les 18 h, al celler del carrer de la Victòria, núm. 11.

Classes particulars

Interessats/interessades a impartir classes particulars de llatí i grac, posau-vos en contacte amb Catalina. Telèfons 971 665 148 / 699 411 087.

Glosa de sa vermada

Si has anat a sa vermada
seràs un afavorit,
menjaràs es xot rostit,
després d'una fideuada,
i si hi ha una ensaïmada
en pots menjar una tallada
amb un bon tassó de vi.
I si t'ha agradat així
i en fan altra vegada
també hi podràs venir.

Andreu Gelabert *Trinxet*

En veure sa nigulada
ja te pots preparar,
es tema que vull tocar,
mos entra aigua a dins sa casa.

Que és que vos reis des carrer,
no mos voleu escoltar
quan sa torrentada ve
ets peus mos podem rentar.

Es carrer és mal fet i no és pla
és culpa de s'enginyer,
perquè quan el varen fer
mos deien: *tot se n'anirà!*

Es qui sa firma posà
es peus eixuts sempre té
i tu si vols estar bé
te'n vas damunt un claper
que no hi hagi comellar.

A l'anterior excursió,
a Madrid vàrem anar,
un no sé què a cercar,
si aquí ho tenim millor;
és just reconèixer-ho.
Només 'rribar a l'aeroport
ja no tenia conhort
perquè sempre havia dit
que per anar a Madrid:
m'exigissin... el passaport!

I tot just passat Nadal,
preparàrem altra eixida,
és la darrera sortida,
amb un guia especial;
és el nostre amic coral
que ens dugué a Peratallada,
fou una gran passejada
la que poguérem fer enguany
amb un del Pla de l'Estany,
ell és en... Miquel Tallada!!

El viatjar és com un art,
conèixer és fer cultura,
que practicat amb mesura,
si en fas ús, no en quedes fart.
Vos vull dir, en un apart:
que per un camí ben estret,
baixàrem un bon trosset
a un poble fabulós
que puc recomanar-vos,
la joia es diu... Beget!!

D'anècdotes en puc contar;
només pujar a la furgona,
ves per on, ai quina broma,
ja no podia accelerar,
era incapaç de trobar
el pedal, menjat pels corcs?
ja demanava socors!...
i més tard, prop dels volcans,
... què són aquells arbres blancs?
aquí en diem... cirerers bords!!

Maria Amengual *Merris*

M. F.

Aquesta estranya edificació protagonista d'aquest mes és en realitat un **molí** fariner d'aigua en desús. Del molí, el diccionari ens diu que «És una màquina de moldre, especialment de moldre gra i fer-ne farina». El molí d'aigua és el que funciona per l'acció de l'aigua damunt una roda armada de pales. El molí de vent és el que està muntat en una torre i es mou per l'acció del vent damunt unes antenes. El molí de sang és el que té els seus mecanismes moguts per tracció animal.

Refranyer

«Cadascú tira l'aigua al seu molí i deixa sec el seu veí»: significa que les persones són egoistes. «Fer un molí i no saber l'aigua d'on ha de venir»: significa fer una cosa sense haver calculat els seus inconvenients o dificultats.

Pista

Aquest molí fariner d'aigua fa part de tot un entramat hidrològic situat a la part de gregal del nostre terme. Dins aquest entramat hi conviuen antigament: una font amb abeuradors i rentadors, un aljub, una sínia, un safareig, diverses marjades amb conradís d'hortolans i una claveguera de desguàs de 539,60 metres de recorregut i finalment el molí de la fotografia d'aquest mes, que rebia l'aigua motriu de l'aljub situat a la marjada superior i desguassava per una canaleta subterrània cap a la marjada inferior. Dels mecanismes d'aquest molí no en queda cap rastre, tret de les moles, que ornamenten un jardí senyorial dels descendents del fundador d'una congregació religiosa.

Topònims

“Molins de Rei”: vila situada a la vora del Llobregat a poca distància de Barcelona. “Molí d'en Falconer”: situat dins l'antic corral de Can Mulet Gran i vora el camí d'Es Porrassar, actualment està en obres de restauració.

Cançó

Són guapes i apreciades
ses joves d'Es Molinar;
Mare de Déu del Remei
que de bé saben ballar!

Solució del mes passat

La penya que presentàvem el mes passat és, com haurà endevinat tothom, la penya Falconera, que té per sostre Sant Honorat i per fonaments, Gràcia.

M. F.

Sol·licitud d'ajuda als fons europeus

A la sessió extraordinària celebrada el 27 de setembre, l'ajuntament plenari va acordar per unanimitat la sol·licitud d'inclusió dels projectes *Pavimentació del carrer Joan Alcover*, *Il·luminació de la font de Pina*, *Rehabilitació de l'entorn de la creu del Colomer* i *Pavimentació i millora del carrer dels Cavallers i del camí del cementeri* a les ajudes que, d'acord a l'ordre del Conseller d'Economia, Comerç i Indústria, preveu per als municipis susceptibles de rebre ajudes dels fons europeus. Tots aquest projectes es varen aprovar per la comissió de govern celebrada el 24 de setembre.

El finançament sol·licitat és del 75 %, del qual un 25% correspon al Govern de les Illes Balears i un 50% són ajudes dels fons europeus.

Aquest programa d'actuació és de cinc anys, per això s'ha hagut de temporalitzar els diferents projectes. Així, per a l'exercici 2003, s'inclouen els projectes de Pavimentació i millora del carrer Joan Alcover, Il·luminació de la Font de Pina i Rehabilitació de l'entorn de la creu del Colomer. Als exercicis corresponents als anys 2004, 2005 i 2006, les successives fases en què està definit el projecte de pavimentació i millora del carrer dels Cavallers i del camí del cementeri.

A. Pavimentació i millora del carrer Joan Alcover

Aquest projecte, redactat per l'enginyer Pere Ventayol March, té com a objectiu la pavimentació i millora de les voravies del carrer Joan Alcover, molt deteriorades per les obres que es realitzen al nou centre sanitari.

El cost d'aquest projecte és de 32.748, 62 €.

B. Il·luminació del recinte de la Font de Pina

Aquest any s'han acabat les obres corresponents a la segona fase de la rehabilitació de la font de Pina. També s'ha sol·licitat al Consell de Mallorca ajuda per finançar la tercera fase, l'objectiu de la qual és la reforma dels rentadors. Ara s'ha redactat l'avantprojecte que preveu la il·luminació de tot el recinte.

Aquest projecte, redactat per l'arquitecta Aina Cifre Bibiloni, té un cost 12.609,95 €.

C. Rehabilitació de l'entorn de la creu del Colomer

L'actuació que preveu l'avantprojecte, redactat per l'arquitecta Aina Cifre Bibiloni, és la rehabilitació de l'entorn de la creu del Colomer.

Aquesta obra té un pressupost de 20.706 €, per embellir l'entorn de la creu del Colomer i crear una zona per a vianants, integrant la creu i el pou dins un espai lliure.

D. Pavimentació i millora del carrer dels Cavallers i del camí del cementeri

Aquest projecte, el pressupost del qual puja a 405.611,41 €, ha estat redactat per l'enginyer Pere Ventayol March i contempla, a més de la pavimentació d'aquests vials, una millora pel que fa al seu traçat. A causa del cost elevat d'aquest projecte, s'ha dividit en tres fases.

Primera fase: preveu l'alineació, d'acord amb el planejament urbanístic, del carrer dels Cavallers fins al final de la zona urbana i la construcció de voravies als dos costats del carrer i el tancament dels solars, a més de la sembra d'arbres i la col·locació de nou enllumenat.

El cost d'aquesta fase és de 128.512,89 €.

Segona fase: l'objectiu és la millora del

camí del cementeri, des del carrer dels Cavallers fins al mateix cementeri. Contempla l'eliminació de la corba situada a l'indret més estret del vial i l'alineació del camí, a partir del creuer amb el camí que va a Castelltix per Binicomprat. Es reconstruiran les parets i a la part est del camí es preveu la construcció d'una voravia, amb arbres i bancs. Aquest projecte preveu, també, la dotació de nou enllumenat durant tot el seu recorregut.

El pressupost d'aquesta fase és de 222.105,65 €.

Tercera fase: contempla una nova pavimentació a l'indret de davant el cementeri, que faciliti l'accés dels vehicles i col·locació de bancs.

El seu cost és de 54.992,87 €.

Pla d'Obres i Serveis 2003

A la sessió ordinària celebrada el passat 5 de setembre, l'ajuntament plenari va acordar per unanimitat sol·licitar al Consell Insular de Mallorca la inclusió dels projectes de pavimentació dels camins de la Drecera de Randa i el de son Perot, fins al camp de futbol, a Pina, dins el Pla d'Obres i Serveis de l'any 2003.

Com ja es va informar el passat mes de setembre, aquests projectes preveuen la millora del paviment d'ambdós camins.

Els projectes han estat redactats per l'enginyer Pere Ventayol March i el seu cost és de 54.027,10 €, per al camí de sa Drecera de Randa i de 28.439,64 €, per al camí de son Perot.

El finançament sol·licitat al Consell Insular de Mallorca és del 80 %, amb la qual cosa l'aportació municipal serà de 16.493,37 €.

Escola municipal d'infants

Durant el mes de setembre va començar el servei d'educació infantil per als infants de dos anys. En canvi, l'inici del curs per als infants

de zero i un any fou l'1 d'octubre, a causa del retard en l'acabament de les obres de l'ampliació de l'escoleta.

Així, el passat 6 d'octubre es varen inaugurar les noves instal·lacions de l'Escola Municipal d'Infants. Assistiren a l'acte, el Conseller de Cooperació Local del Consell de Mallorca, Josep Gomila, el Director General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura, Jaume Gual, el Director General de Planificació i Ordenació Social de la Conselleria de Benestar Social, Antoni Sancho, el batle d'Algaida i la corporació municipal.

Aquesta obra permet l'ampliació del servei d'educació infantil des dels zero anys i contempla la creació de noves aules per a cadascun dels cursos, aula de psicomotricitat, cuina, sala d'educadors, a més de diferents patis interiors i exteriors.

El pressupost de l'obra, 273.226,67 €, del qual un 65 % ha estat finançat pel Consell de Mallorca i un 35% per l'Ajuntament. El projecte ha estat redactat per l'arquitecte Jaume Amengual Frau i l'empresa Construccions Miquel Jaume, SL, ha realitzat l'execució de les obres.

Pluvials del carrer Cavallers

Durant el mes d'octubre han començat les obres de recollida de les aigües pluvials del carrer dels Cavallers i de la Farinera i la seva conducció al pou de la Plaça. L'obra, que té un pressupost de 27.966,09 €, és finançada íntegrament per l'Ajuntament. *Melchor Masca-ró, SA* és l'empresa que realitza l'obra.

Zona esportiva es Porrassar

L'execució de les obres de condicionament del terreny de joc del camp de futbol i de la instal·lació de gespa artificial, així com les de les pistes poliesportives i de tennis, han arri-

bant a la seva fase final.

La inauguració, que, en un principi, estava prevista per a dia 13 d'octubre, es va haver d'ajornar, ja que a causa de les pluges no es pogueren acabar les obres. Per la qual cosa, es va haver de posposar per al 27 d'octubre a les 10.30 h, coincidint amb el partit de futbol de Regional Preferent entre el Club Esportiu Algaida i el Club Esportiu Esporles.

II· luminació del camp de futbol

La comissió de govern, celebrada el passat 24 de setembre, va aprovar el projecte, redactat per l'enginyer tècnic industrial Sr. Antoni Clar Montserrat, de la il·luminació del terreny de joc del camp de futbol es Porrassar.

El projecte, el pressupost del qual és de 72.163,39 €, preveu la instal·lació de la nova il·luminació al terreny de joc del camp de futbol. Fins ara la llum artificial només era apta per als entrenaments i per a partits no oficials. Amb la nova il·luminació es podran jugar partits de competició oficial, la qual cosa servirà per poder establir uns millors horaris per als diferents equips que usen el camp de futbol.

Conveni de col·laboració entre l'Entitat del Turisme de les Illes Balears i l'Ajuntament d'Algaida

El passat 21 d'octubre, el Conseller de Turisme, Celestí Alomar i Mateu, com a president de l'Entitat del Turisme de les Illes Balears (ENTURIB), i el batle d'Algaida signaren el conveni de col·laboració entre les dues entitats per finançar el projecte de la il·luminació del terreny de joc del camp de futbol es Porrassar.

D'acord amb aquest conveni, ENTURIB subvencionarà el cost del projecte, els honoraris de redacció i la direcció d'obra amb la quantitat de 75.126,51 €.

Per altra part, i dins el marc d'aquest conveni,

amb l'objectiu de fomentar, promocionar i millorar l'oferta turística del municipi, l'Ajuntament d'Algaida i els establiments hotelers del municipi (Apartaments Raïms, Agroturisme de Binicomprat i es Racó de Randa) han formalitzat un conveni de col·laboració, pel qual l'Ajuntament d'Algaida posa a disposició d'aquests establiments les instal·lacions esportives del municipi, perquè aquests les puguin oferir als seus clients com una oferta complementària, sempre d'acord amb els horaris disponibles.

Així el passat 15 d'octubre, el batle d'Algaida i els representants d'aquests establiments hotelers signaren a la casa de la vila aquest conveni de col·laboració.

Neteja de camins

Durant el mes de setembre i el mes d'octubre, s'han realitzat els treballs de neteja de camins. Aquest any, per mor de les pluges, la vegetació ha envaït pràcticament els camins de fora vila, la qual cosa dificulta la circulació dels vehicles.

Han estat moltes les peticions de neteja per part dels ciutadans. Per això i per poder millorar el servei i satisfer les demandes, a més de les màquines de neteja de la Mancomunitat Pla de Mallorca, s'ha contractat una empresa per netejar els camins.

Per a la seva contractació és van habilitar crèdits de 9.000 € a càrrec de majors ingressos. Aquesta modificació va ser acordada a la sessió ordinària celebrada el passat 4 de setembre, amb els vots favorables de l'equip de govern PSOE-PSM i del representant d'UM i els vots contraris del Grup Popular.

Ordenança de protecció del medi ambient

A la sessió extraordinària celebrada el 27

de setembre, l'ajuntament plenari va acordar, per unanimitat, l'aprovació inicial de l'Ordenança Municipal de Protecció del Medi Ambient.

Aquesta ordenança regula les diferents actuacions sobre aquells actes que puguin suposar un deteriorament del medi i de les condicions ambientals que fan possible la bona convivència dels veïns.

Una vegada aprovada definitivament, i perquè en tinguin coneixement tots els ciutadans, es repartirà a tothom. També s'entregarà als alumnes del C.P. Pare Pou perquè la protecció del medi ambient és una part essencial en l'educació.

Document base de política esportiva

A la mateixa sessió, es va aprovar per unanimitat el Document Base de Política Esportiva. Aquest és un document de principis sobre la política esportiva del municipi; a partir del qual s'han de desenvolupar les diferents línies d'actuació: gestió i manteniment de les instal·lacions, entitats esportives, esport escolar, etc. Un document la finalitat del qual és el foment de l'esport i la seva pràctica tant en l'àmbit escolar com en el federat.

Gestió de les instal·lacions esportives

A partir del document exposat a la informació anterior, l'Ajuntament ha considerat necessària la gestió indirecta de les noves instal·lacions esportives. Una gestió que a més s'ocupi de l'assessorament i de l'assistència tècnica en matèria esportiva. Per això, la comissió govern, celebrada el 27 de setembre, va aprovar el plec de condicions que ha de regular la contractació d'aquest servei.

D'acord amb el plec de condicions, la co-

missió de govern celebrada l'11 d'octubre va adjudicar la gestió de les instal·lacions esportives, per un període de catorze mesos i mig i un import de 25.624,96 €, a l'empresa AFIRE SPORT.

A partir del 15 d'octubre, és el personal d'aquesta empresa el que gestiona les diferents instal·lacions esportives del municipi. A més de la tasca de gestió, es responsabilitzaran del foment i la pràctica de l'esport, mitjançant activitats o la realització de cursos d'iniciació de diferents esports.

Conveni amb Algaida Solidari

Amb la finalitat d'establir una cooperació entre l'entitat Algaida Solidari i l'Ajuntament d'Algaida per tal de fomentar el desenvolupament de projectes i/o activitats destinades al tercer món o a un àmbit més pròxim, el passat 19 d'octubre, a la casa de la vila, el batle d'Algaida i la presidenta d'Algaida Solidari, Catalina Ballester Vanrell, varen signar el conveni de col·laboració.

D'acord amb aquest conveni, l'Ajuntament subvencionarà anualment amb 1051,77 € els projectes que puguin presentar i es revisarà anualment d'acord amb l'increment de l'IPC.

Recaptació d'imposts

Des del 15 d'octubre al 16 de desembre s'ha obert el període voluntari de cobrament dels següents impostos: contribució urbana i rústica, vedats de caça i guals permanents.

NOTA: Demanam disculpes als lectors de les pàgines de *L'Ajuntament Informa* d'aquesta revista, ja que al passat número, corresponent al mes d'octubre, no se publicaren a causa de la falta de coordinació en l'entrega de la informació a la redacció de la revista.

Els economistes i l'obsessió per l'IPC

Cada mes tots els mitjans de comunicació donen dues grans notícies. Una és l'evolució de l'ocupació, o millor dit, de l'atur. L'altra és la que avui ens ocupa: l'IPC. Sembla ser una qüestió d'Estat, i sempre surt el ministre d'economia de torn explicant per què o per què no l'IPC ha pujat. Si a qualcú li interessa el motiu per aquesta obsessió, ara intentaré explicar-ho, de la manera més plana que em sigui possible, intentant no emprar tecnicismes.

La inflació mesura el creixement dels preus. Per calcular la inflació, hi ha diverses formes, i una d'aquestes mesures, per ventura la més emprada, és l'Índex de Preus al Consum, o IPC. Per calcular-lo, el que s'ha fet és imaginar una panera on hi hauria els productes que la població més adquireix, i aquest índex reflecteix la variació del preu que té aquesta panera de productes. Per tant, la primera cosa que ens podríem qüestionar és si dins aquesta panera hi ha els productes adequats o no. Tot-hom té la seva panera de productes i que en pugin uns o uns altres pot suposar molta diferència d'estalvi.

Però jo deman, quin problema hi ha amb el fet que pugin els preus dels productes si a la vegada també s'incrementen els sous dels treballadors i les rendes que perceben les famílies?

Vagi per endavant que hi ha una teoria acceptada per gairebé la totalitat dels economistes que predica que si augmenta la inflació, disminueix l'atur!!! Per qui s'hi vulgui entretenir, aquesta teoria dur el nom de *Corba de Phillips*. I un altre clàssic en economia, Milton Friedman, va afirmar: *No conec l'exemple de cap país que hagi eliminat una inflació important sense travessar un període de transi-*

ció de lent creixement i d'atur. Per tant, sembla ser que l'existència d'inflació no sempre és dolenta.

Quins són els motius que fan que un moment donat els preus dels productes comencin a pujar. Ara en comentaré tres, segurament els més importants. El primer seria la creació per part del banc nacional de paper moneda. Pensau, per exemple, que en un moment donat a un país hi ha una certa quantitat de bitllets en circulació. Si el banc de la nació li comença a donar a la maquineta, és a dir, a fer bitllets i posar-los en circulació ⁽¹⁾, com és de suposar, els preus dels productes tendiran a pujar. Diuen les males llengües que aquest era el costum que es practicava en temps del General Franco per contrarestar el fet que gairebé no existissin impostos. Com comprendreu, de qualque banda s'havien d'aconseguir els doblers per finançar les despeses de la Nació.

La segona causa que també crea inflació és deguda a l'increment de la demanda. És a dir, quan tothom vol un producte, aquest puja de preu, com per exemple el que ha succeït amb els habitatges aquests darrers anys. Aquest fet també es dona quan l'economia creix molt aviat. La gent té molta comprera, els productes són escassos i com a conseqüència els preus pugen. La tercera causa, a la qual els polítics normalment sempre donen les culpes, és la motivada per l'increment dels costos de producció, normalment la mà d'obra o de les matèries primeres que importam de l'estranger (petroli).

Quin podria ser el principal problema de l'existència d'inflació. Si com ja hem dit, els preus dels productes i els ingressos de les famílies d'un país pugen paral·lelament, el seu poder adquisitiu en principi no minvaria. El

problema apareix a l'hora d'exportar. Si un país A té la inflació superior a la d'un altre B, significa que els productes del país A de cada pic són més cars per als habitants del país B. Si la diferència d'inflació entre els dos països és molt grossa, pot arribar un moment que els productes que exporta el país A s'hagin tornat tan cars per als habitants del país B que aquests ja no els puguin comprar. Encara ho podem complicar més, imaginem un tercer país C que també exporta els mateixos productes i que gairebé no té inflació....

Quan ocorre això, la solució que se sol aplicar és la devaluació de la moneda. Per exemple recordem el que ha succeït fa uns mesos a l'Argentina. Per entendre'ns, devaluació consisteix a dir que si 1 dòlar val 1 pes argentí, aleshores 1 dòlar passa a valer 2 pesos argentins.

Aquí apareixen diversos entrebancs. Un seria que les importacions seran més cares per als habitants del país. Un altre problema és que quan hi ha una devaluació de la moneda, les empreses estrangeres que han invertit en aquest país hi poden perdre molts de milions. Per tant, un país que té una alta inflació es pot quedar sense inversió estrangera. Això significa menys creixement econòmic, menys llocs de feina, etc.

Però no és necessari anar tan enfora per trobar exemples de devaluació de moneda. Espanya n'ha sofert diverses, de devaluacions, i aquestes sempre han anat molt bé com a revulsiu per sortir d'una crisi. Des que vivim del turisme, la primera va tenir lloc l'any 1959 amb el pla d'estabilització de l'antic règim; la segona, l'any 1978, que va ajudar a sortir de la crisi del petroli, i la darrera, l'any 1992, que

es va devaluar la pesseta un 20%. Gràcies a elles, el sector turístic balear ha aconseguit sortir d'unes gravíssimes crisis que estaven patint, crisis molt superiors a l'actual.

Tota aquesta exposició serveix per comentar que els turistes que vénen a les Balears es queixen que els preus han pujat molt, mentre que altres destinacions turístiques són més assequibles per a la seva butxaca. Ha arribat l'hora d'una nova devaluació per tornar-nos fer atractius per als turistes? Ho sent molt, però amb la tan esperada arribada de l'euro, aquesta opció ha desaparegut i el que ha succeït ha estat tot el contrari. Països turísticament competidors al nostre, han devaluat la seva moneda: Brasil un 32%, Turquia un 11,30%, Egipte un 12% o Mèxic un 20,3%. Segurament a aquest entrebanc de la nova moneda no l'havíeu sentit comentar a cap polític...

Pels qui hagueu aconseguit arribar fins aquí, una pregunta: ens hem cansat de sentir dels hotelers que, si aquest estiu han aconseguit mig omplir els hotels, ha estat gràcies a les rebaixes de darrera hora. Si això és així, com és possible que l'IPC de gener a agost d'enguany dels hotels, cafès i restaurants a Balears hagi pujat un 6,4%?

Joan Seguí Pandango

- (1) Hem de pensar que això és un negoci rodó per a l'Estat, ja que el cost de fer bitllets és gairebé nul, si ho comparam amb el valor que se n'obté. Sobre aquest tema hi hauria matèria per fer un altre article.

es saig

FIRA 2002

Reportatge fotogràfic

D'ALGAIDA

es saig

Arriba novembre i amb ell una nova entrega de la secció que té cura de la nostra salut, que aquest mes estarà dedicada a la gent gran.

Dia 1 d'octubre és considerat des de l'any 1990 "Dia Internacional de les Persones Majors". Nacions Unides designà aquest dia per tal de conscienciar la població dels problemes i les necessitats de la gent gran.

Des d'aquestes pàgines volem aprofitar per fer una menció especial cap a aquest grup de població, el qual, per moltes raons, representa una part molt important de la nostra societat. Segons les dades de l'Institut Balear d'Estadística, es calcula que a la nostra illa l'any 2021 la població major de 65 anys s'acostarà al 18% i la major de 75 anys suposarà el 8%.

Aquestes dades demogràfiques ens obliguen a tots a fer una reflexió, a prendre consciència i a posar en marxa tot una sèrie d'estratègies assistencials que proporcionin una millor qualitat de vida als nostres majors.

En aquests moments la millora de les condicions de vida i la bonança econòmica han aconseguit allargar l'esperança de vida. Ara tenim un nou repte i és ser capaços d'omplir de vida els anys.

Encetam avui amb aquest decàleg una sèrie de seccions que pensam que poden ser útils tant per a les persones majors com per als seus familiars.

1. L'alt envelliment de la població espanyola és un assoliment històric.

L'envelliment d'un país és conseqüència del seu progrés i en cap cas ha de ser presentat com una càrrega o problema.

2. Tota persona gran s'ha de sentir molt orgullosa d'haver arribat a aquesta etapa de la seva vida.

3. La vellesa pot ser una etapa de la vida tan positiva com qualsevol altra.

Pot ser tan productiva, creativa, plena de relacions socials, viscuda amb independència i amb una qualitat de vida com la dels mes joves.

4. No és just que es fomentin temors i en-surts a les persones majors.

5. Han de desaparèixer totes les formes de discriminació per l'edat.

L'edat no ha de ser un factor de discriminació en els aspectes educatius, laborals, assistencials, etc.

6. La dependència no es conseqüència de la edat.

Les situacions d'incapacitat o dependència són més freqüents amb l'edat, però de cap manera en són una conseqüència. Solen ser degudes a problemes de salut.

7. Es possible disminuir la freqüència i intensitat de la dependència.

L'educació sanitària, la prevenció, el control i l'adequat maneig de les malalties i la recuperació de la funció perduda, són les mesures necessàries per disminuir la dependència.

8. L'atenció geriàtrica és un dret bàsic al qual, avui en dia, no tenen accés la majoria de les persones majors quan la necessiten.

La ciència ha demostrat que la geriatria és una especialització sanitària eficient i imprescindible per limitar la dependència en la seva justa mesura, disminuir el sofriment i augmentar la qualitat de vida de les persones majors amb problemes de salut més complexos

9. És necessària una llei de dependència justa i que doni suport a les famílies.

Quan les situacions de dependència es produeixen, és precís ajudar les famílies en les atencions que donen. En primer lloc, amb la potenciació domiciliària i, llavors, amb els internaments temporals o definitius quan es faci necessari, a centres on es garanteixin unes atencions a la salut de qualitat.

10. No s'ha de relacionar vellesa amb aca-balles.

La vellesa acaba amb la mort. Però també, algunes vegades, la infància, la joventut, i la edat adulta poden acabar de la mateixa forma. No existeixen arguments científics ni humans per relacionar vellesa amb fi, cosa que, amb freqüència, es transmet fins i tot des d'àmbits sanitaris. Una altra qüestió són les atencions que s'han de donar al final de la vida, que sempre són complexes i difícils, a les quals dona resposta la geriatria.

La societat Espanyola de Geriatria i Gerontologia, entitat científica multidisciplinària que té com a principal objectiu garantir i promoure el benestar físic, psíquic i social de les persones majors, s'ha volgut afegir a la commemoració de aquest dia fent públic el decàleg que adjuntam a aquestes línies.

Molts d'anys (amb un poc de retard) per a tots els nostres majors!!

I ja per acabar hem de fer una rectificació ja que l'IB-SALUT a darrera hora ha modificat les dates de la campanya de vacunació antigripal i han passat a ser del **17 d'octubre al 29 de novembre**.

M. Antònia Mulet i Joan Reinés infermers

BIBLIOGRAFIA:

- Sociedad Española de Geriatria y Gerontología
Decálogo de las personas mayores. DOYMA SL.
www.doyma.es
- Día internacional de las personas mayores.
www.noticias.com
- Gap . Insalud . Baleares.

Sant Andreu, apòstol

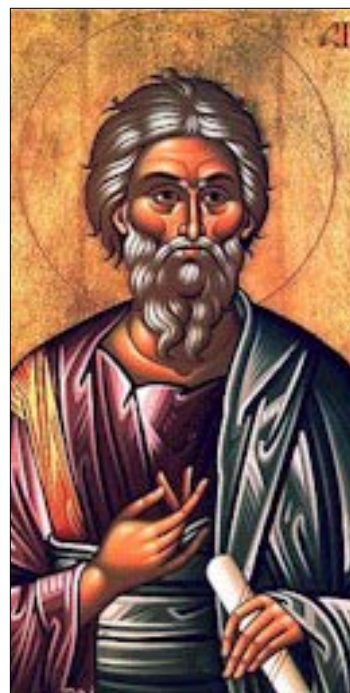
La festa d'aquest sant se celebra dia 30 de novembre. Era fill de Jonàs i germà de Simó Pere; els dos germans feien de pescadors i, segons conta Sant Joan al seu evangeli, Andreu era seguidor de Joan Baptista. Quan conegué Jesús, el seguí i va menar el seu germà a presència del Messies, el qual *“fixant en ell la mirada, li digué: Tu ets Simó, fill de Joan. Tu et diràs Cefes, que vol dir ‘pedra’”* (Joan, 1, 42). I l'evangeli de Sant Mateu diu que quan Jesús caminava vora el llac de Galilea va veure els dos germans que anaven a tirar les xarxes i els digué: *“Veni amb mi, i us faré pescadors d'homes”* (Mateu, 4, 19). Ells dos varen ser els primers deixebles i els trobam ja a les noces de Canà.

A part del que diuen els evangelis, poques coses sabem d'ell. Sembla que va predicar a Àsia Menor, a Rússia i a Grècia i es creu, amb fonaments, que morí màrtir a Patres (Acaia, Grècia) cap a l'any 60. La tradició coincideix que morí crucificat, n'hi ha que diuen que a un arbre, una olivera, però més tard sorgí la llegenda que el crucificaren a una creu en forma d'aspa, l'anomenada creu de sant Andreu, i aquesta és la manera com el trobam representat a partir del segle X. Ben aviat va créixer la veneració cap a ell i és el patró de Rússia i d'Escòcia.

Se li varen atribuir una sèrie d'escrits, entre ells un evangeli que fou declarat apòcrif, ja pel papa Gelasi (segle V) i altres escrits, que també se li atribuïen, foren reprovats pel papa Innocenci III.

Els pescadors celebraven la festa de Sant Andreu, que tenien per copatró amb Sant Pere, per allò que tots dos eren pescadors i companys de feina. Ara bé, sembla que Andreu no era tan hàbil ni competent en el seu ofici com Pere i per això el tenien per patró els pescadors petits, d'arts pesqueres menors, sobretot els pescadors de canya no professionals; també el veneraven els venedors de peix i els que feien i adobaven xarxes.

Els adagis i refranys referits a Sant Andreu insisteixen que ja s'acosta Nadal, que falta menys d'un mes perquè arribi aquesta festa, i que el dia s'ha escurçat molt: “Per Sant Andreu / llarga nit i dia breu”.

Una passejada, dues estampes...

És temps de visita als cementeris, per fer possible allò que va dir Chateaubriand: ningú no mor definitivament fins que no ha mort la darrera persona que el recorda. Dues fotografies ens mostren dos cementeris; la primera correspon al d'Adelboden, un poble situat al mateix cor dels altívols Alps suïssos; a la segona, hi destriam un racó del cementeri de Pina. La comparació ens pot ajudar a interpretar el grau de veritat de la teoria dels antropòlegs, quan afirmen que els cementeris són —a més d'espais de pau i de reflexió— el mirall del caràcter dels pobles. Només dues estampes no fonamenten una tesi, ni tan sols un simple estudi, però poden servir perquè voli la imaginació. Al gust de l'observador.

Text i fotografies: **Miquel Serra**

26 de setembre de 2002

De petita, m'ensenyaren a fer estels.

Volaven i jo volava amb ells.

Diari... diari bastava per omplir la meva infantesa i fer-me feliç.

A les estrelles, m'ensenyaren a hipnotitzar-les i cada vespre anava a veure-les, però elles m'hipnotitzaven a mi.

Des que estic a Barcelona mai surt al terrat a veure les estrelles... No n'hi ha.

Ja no veig les mateixes que em varen ensenyar a hipnotitzar.

Només veig una estrella: ma mare.

Jo ara vull volar com els estels, vull volar per poder complir els meus somnis, entre ells que l'estrella més daurada del cel m'acompanyi per a tota la vida.

8 d'octubre de 2002

La llum neutra penetra per la finestra i forma a l'interior de l'habitació una línia perpendicular, és la pols del sol.

Tu em digueres una vegada que havia estat feta amb molt d'amor i que com qualsevol bebè havia estat un miracle de la vida.

21 d'octubre de 2002

Avui les estrelles es veuen en la seva plenitud, malgrat que a fora plogui amb intensitat, llampegui i estigui ennigulat. Jo veig la seva brillantor i la not arraconada al meu cor.

Trista m'he aixecat, perquè al meu somni eres amb mi i quan m'he aixecat no et tenia entre els meus braços.

He optat per evitar el silenci: el crit més fort que pot alliberar l'ànima.

L'he anat rompent en petits sospirs, que alliberen la gent, que em vol escoltar respirar... tu sempre m'has volgut sentir respirar... – Però, què dic?

Si tu em donares l'aire que respir.

L'aire que sorgí de l'amor, ara em serveix per alliberar aquestes paraules cap a l'amor del qual sorgiren dos estels.

Saps, que la gent que estim sempre és amb mi, malgrat que la meravellosa mar ens separi. Per això sempre puc veure les estrelles i respirar un aire pur i dolç, que compartesc amb la gent que estim.

Tres minuts de silenci absolut són necessaris perquè després tot el que diguem tenguim més valor.

Maria Coloma Mairata Munar

Com cada any, el passat dia 11 d'octubre hi va haver el Rock'n'Llengua a la plaça de toros, on varen actuar diferents grups musicals que canten en català com: Ke Reggae Ska, Sapo, Joan Toni Skarabat, Mesclat, Antònia Font i el més esperat, Lax'n'Busto.

Prop de 3000 persones varen omplir tota la plaça de toros amb senyeres i estelades que donaren un color nacionalista a l'espectacle per demostrar que la llengua catalana és viva i que seguirà amb un bon ritme. Tot i això, aquest any hi acudiren menys espectadors que l'any passat, on varen assistir 6000 persones, perquè era l'últim concert que varen fer aquí, a Mallorca, els Sopa de Cabra que mesos més tard es varen separar.

La gent va poder gaudir del concert perquè les inclemències meteorològiques dels darrers dies varen desaparèixer. L'acte començà a les 19.30 hores amb uns joves de Santa Eugènia, els Ke Reggae Ska, que l'estiu passat guanyaren el I Concurs de Música Jove per la

Llengua. La música seguí amb el grup Sapo on la gent passà gust d'una actuació molt divertida i marxosa. Tot seguit, actuà Joan Toni Skarabat amb el seu nou disc *Deixalles d'un món estàndard*, que ens deixà bocabadats i ens impressionà molt. Mesclat és un grup que com diu el seu nom és una mescla de músics d'altres grups i ens varen deixar amb el seu ritme i la seva bona música a tots ben cansats i preparats per rebre els Lax'n'Busto que tots esperàvem amb gran entusiasme, i no ens varen defraudar, ja que engrescaren el públic a participar activament amb un bon repertori compost per les seves millors cançons. Finalment, Antònia Font interpretaren cançons del seu nou disc *Alegria*, juntament amb altres dels anteriors, que varen acabar amb un vespre ple d'energia i animació, on tots els que hi assistiren gaudiren d'una vetllada molt marxosa, que es va acabar a les 1.30 hores de la matinada. Malgrat ser un concert que va comptar amb menys persones que la passada edició, el Rock'n'Llengua resultà un gran èxit pel públic i pels músics que hi assistiren.

Núria Sastre Cañellas
Elionor Serra Oliver

Son Ribes de Pina (2)

Tenim constància que es preocupà de cercar un bon majoral, home entès en les tasques del camp i, com ell, un home de Déu seguidor de Jesucrist. Aquest, sant majoral, fou en Miquel Jaume Adrover Bennàssar, natural de Calonge, nascut el 1815 i que, ple de virtuts, morí l'any del Senyor de 1896.

Llegim a un fulletó, *Memòries d'un majoral*, a la plana 16 que fou majoral de Pina. I que un bon dia volgué investigar qui era aquell senyor capellà que pretenia llogar-lo de majoral per a una finca tan lluny de la seva casa paterna. Una vegada assabentat, es va decidir a fer-se càrrec de la possessió al llogaret d'Algaida anomenat Pina, poblet que tenia una bellíssima església que era l'admiració de tot-hom.

Començà el dia 15 d'agost de 1855, dia de la Mare de Déu, al poblet de Pina que tot ell és de la Immaculada Concepció. Escriu en Miquel Jaume que "...es trobà estrany fent feina a una casa de tanta gent". I ens senyalitza que es trobà integrat, ja que el primer vespre ja li feren passar el rosari davant davant per ser ell el majoral.

Aquell bon camperol continua escrivint: "I l'endemà ja vaig fer amistat amb el vicari i sempre vaig tenir trempat amb ell i amb tota sa gent des poble i vaig estar un any i no vaig tenir un dir amb cap persona des poble ni em vaig poder queixar de ningú".

El vicari de qui parl és don Francesc Oliver, el capellà de Son Gorreu, el qui està pintat al quadre de Sant Josep de la nostra parròquia, el qui està enterrat davant aquell retaule del creuer a mà dreta de l'altar major.

Aquest majoral restà a Son Ribes un any rodó, ja que, essent un home enyoradís, quan va deixar la possessió ens escriu que el senyor don Miquel arrendà Son Ribes a uns amos. Aquest arrendament seria la desfeta de la floreixent heretat? Ens fa pensar que seria tal cas ja que el mateix passà a la majoria d'altres possessions mallorquines. Les antigues propietats poc a poc passaren a nous propietaris o als nous terratinents que han arribat fins al dia d'avui.

Sabem que a la segona meitat del segle XIX els nous terratinents que pretenien guardar les seves finques dels bandolers, tal vegada acabussats pels antics propietaris que aleshores estaven endeutats i desprotegits dels despotès borbònics, reorganitzaren nous camins per embarrar els antics o convertir-los en garriga. Deien els entesos enginyers de l'època que es pretenia comunicar la societat moderna a l'estil europeu.

Amb bastant probabilitat va ser en aquests moments que es canvia l'antic camí cap a Inca, del qual en queden restes per darrera la paret de Can Foc del carrer de Sant Damià per canviar-lo amb el troncal de Sa Creu procedent de Montuiri, lligant-lo a la baixada del camí de tres peus de Sa Mola, ara Ses Moles, devora el cantó de Ses Vinyetes que ens encamina cap a Sencelles. Vegem n'Aranguren a "Moral i Societat" (30 edició, pàg. 94): "La base socioeconòmica a la qual s'emmotlla el modernisme ens és coneguda: la desamortització i la nova concepció totalment individualista de la propietat territorial que ens va establir. Es fa necessari, doncs, protegir aquesta riquesa agrícola, com es pensa actualment, fonamen-

Pare Bartomeu Pou

talment de totes les altres i, a la vegada, fer de tots els camins d'Espanya, que condueixen als nous establits, carreteres europees”.

A l'hora d'avui, Son Ribes ha quedat desfet. Tant els seus terrenys com el seu llinatge s'han perdut. Aquella antiga finca pinera que es deia Son Ribes, no els Sons Ribes, s'ha quedat sense fesomies. Les nétes del senyor Miquel Ribes de Pina i Gallard? A dona Maria Antònia només li resta la casa gran o palau amb la clastra, el racó que es deia el Desmador, esbucacat per construir habitatges, i el sementer de Sa Vinya. De la legítima de dona Celestina ja està registrat pels nous propietaris, i a la petita dona Marieta li queda la casa o palau petit, el sementer dels Antigais, convertit en ermàs, un tros de Sa Pleta, un tros de Son Jaume Maig, s'Hort amb el sementer des Pouet o Mitja Lluna, el sementer de Ses Coves i el diminut sementer del Cementiri amb Ses Rotes Velles.

Què diria avui aquell benemèrit pagès llorità? Aquell que la Història de Lloret del Pare Gaspar Munar ens transcriu i que visqué a finals del segle XVIII? O aquell Corregidor, don Jaume Fàbregues, secretari del jutge dels béns confiscats i senyor de Son Servera, mort el 2 d'abril de 1785 (també de la Història de Lloret, pàg. 104)?

Es digui el que es vulgui dir, Pina i Son Ribes tenen molt en comú. Aquesta noble casa embelleix el nostre poble.

Enguany es compleixen els 200 anys de la mort d'un dels fills il·lustres del nostre poble: **Bartomeu Pou i Puigserver** (Algaida, 1727 –Algaida, 1802), el pare Pou. Per celebrar aquest bicentenari, dissabte dia 26 d'octubre haurà tenguut lloc al nostre poble un homenatge commemoratiu patrocinat per l'Ajuntament i per la parròquia: després de la missa s'haurà destapat aquest retrat del pare Pou que us mostrem i que és obra d'en **Joan Balaguer**. (Foto de Jerònia Pou). Per raons del muntatge de la revista, escrivim aquesta nota abans del dia de l'homenatge; esperam poder informar-ne més àmpliament el mes proper.

Número 23, novembre de 1982

Un dels temes que tractava ES SAIG fa vint anys era el de les eleccions generals del 28 d'octubre. Al "Noticiari" hi havia els resultats obtinguts pels diversos partits a Algaida; la secció "Solcar" d'en Toni Garau parlava d'unes "Reflexions cristianes des d'unes eleccions"; i l'editorial analitzava els resultats que recordem que significaren la majoria absoluta del PSOE amb una pujada considerable d'AP, que es beneficiava de la desfeta d'una UCD en procés de desintegració i totalment desacreditada.

Un altre tema tractat a la portada i a les pàgines interiors era el de la integració de la biblioteca municipal a la xarxa bibliotecària del Consell; va ser una passa important ja que significà una col·laboració entre l'Ajuntament i el Consell que dugué a un augment considerable dels fons de la biblioteca; va ser l'inici d'un progrés quantitatiu i qualitatiu que encara dura.

Es parlava també dels actes organitzats per la Delegació de l'Obra Cultural per al seu desè aniversari: sopar dels socis i actuació del grup format aleshores per en Biel Majoral, en Toni Artigues i en Delfí Mulet. I en Joan Trobat es mostrava animat per la bona marxa de l'equip de futbol dirigit per en Mateu Llull, com també de l'equip de juvenils.

La informació de l'Ajuntament se centrava en l'asfaltat dels camins de Son Roig i de darrere Ses Vinyes i en les gestions per a la implantació de la recollida de fems una vegada superats els problemes i les discrepàncies dins la Mancomunitat del Pla de Mallorca; recordem que el servei de recollida de fems va començar a funcionar a principis del 83.

La "Xerradeta", firmada per n'Andreu Oliver, era amb en Toni Mulet, gerent de la Cooperativa ALPIRA, creada feia poc, i que estava ubicada a l'escorxador; es parlava de la tasca i la marxa de la cooperativa, de la importància del moviment cooperativista i de les possibilitats per resoldre problemes dels pagesos.

Per acabar, direm que es recollia una glosa, "Es peu de Sant Cristòfol", que segons sembla n'és autora na Rosa Jaume, una de les senyores de Can Dineret. Però convé recordar que tot això ho trobam en una modesta i senzilla revista de només dotze planes; aquests primers anys, ES SAIG rares vegades passava de les vint pàgines.

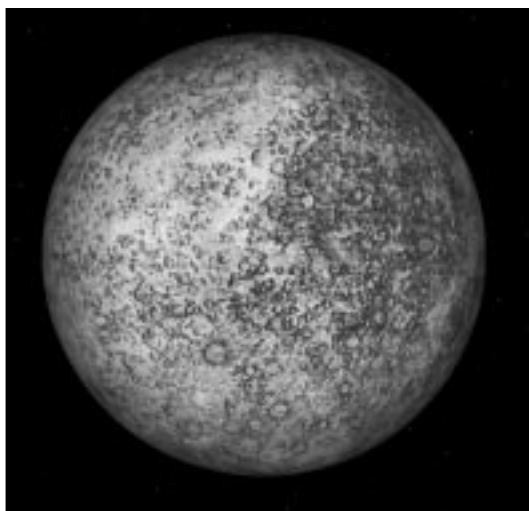

Aquest mes començaré amb els planetes: s'ha de tenir en compte que cada planeta té la seva versió de "dia" (temps des que el planeta veu sortir el sol, amagar-se i fins que torna a sortir), i "any" (temps que el planeta fa una volta completa al sol): les referències de "dia", les mesuraré amb els dies terrestres (els que nosaltres usam: 24 hores), i així no ens embullarem. A la secció faré un petit comentari sobre Mercuri, el qual és un planeta que està a quasi 58 milions de quilòmetres de distància del nostre Sol, així i tot, és el planeta que hi està més a prop. Gràcies a això, és el que té la velocitat de rotació més alta, el que fa més via a fer una volta al Sol, seguint la seva òrbita. Per fer la volta completa, millor dit, un any al planeta, equival a quasi 88 dies (terrestres), fet que diferencia de la Terra, que en tarda uns 365 dies, ja que aquesta té l'òrbita més grossa i per a complir un any, ha de recórrer més distància. Entre les seves dimensions, hi ha una gran diferència, ja que Mercuri és una vintena part de la Terra; té un diàmetre de només 4.878 Km, per això la gravetat és més baixa (si pegàssim un bot fictici a Mercuri, saltaríem més del doble que si el pegàssim a la Terra). Les temperatures de Mercuri són insuportables, ja que a la seva superfície, la temperatura oscil·la entre 180° Celsius sota zero, de nit, i 430° Celsius de dia; això fa que a Mercuri no existeixin variacions climàtiques, sinó llargs dies molt calorosos, seguits de nits intensament fredes.

Mercuri no té cap lluna, a diferència de nosaltres, però la seva superfície està tan plena de cràters (un d'ells, "Cuenca Caloris"; té un diàmetre de 1300 Km), que sembla la nostra Lluna (vegeu la foto). D'aquesta, ja la vàrem citar el mes passat, però ja que hi som, l'ampliaré un poc més: La Lluna gira entorn a la Terra a 384.400 Km de distància, amb cràters creats per l'impacte de meteorits sobre la seva superfície des de fa bilions d'anys, per això no s'assembla gens a la Terra, en primer lloc, perquè la Lluna és més petita, no té aigua

a la seva superfície, ni atmosfera, ni nigs i per això, no hi pot ploure; però sí que té muntanyes, que poden arribar fins a 9 Km d'altura. A la Terra, també han xocat molts meteorits, però la major part dels seus cràters han desaparegut per l'acció dels terratrèmols, volcans, el vent... A causa de la manca d'aquests elements erosius a la Lluna, els seus cràters es mantendran visibles durant milions d'anys, i l'únic que pot eliminar-los són els petits terratrèmols, ja que a la Lluna hi ha una petita acció volcànica (per exemple, les seves grans taques negres són mars de lava eixuta). La Lluna és l'únic objecte del Sistema Solar que els humans han visitat; des de 1969 a 1972, sis missions anomenades Apollo, dugueren 12 astronautes, en total a la superfície de la Lluna. Talment com els seus cràters, les petjades deixades pels astronautes, romandran com estan durant uns 100 milions d'anys.

Però ara acabaré amb Mercuri: la seva atmosfera, a causa de la feble gravetat, és extremadament dèbil; és com un tènue embolcall d'hidrogen, que forma una mena de boira. Mercuri el tenim a 80 milions de Km de nosaltres (la Terra), i per mor de la seva situació, tan pròxima al Sol, ha dificultat molt el seu estudi. De la Lluna i Mercuri, se'n poden dir més coses, però ho deixaré per als altres mesos.

G.S.C.

El pi de Formentor

Mon cor estima un arbre! Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera,
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungí d'aroma sa testa consagrada
i li donà per trone l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
el crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor qui passa sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel,
té pluges i rosades i vents i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge:
domina les muntanyes i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, més besa son ramatge
el cel qui l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh! sí: que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi el seu penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i vencedor espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, reinar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...
oh vida! oh noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspasa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons tranquil·les 'niran per la ventada
com l'au dels temporals.

Amor de pàtria

Quan les volgudes muntanyes
deixava el pobre catiu,
plorant, collí d'una penya
un brot de romaní.

Passà terres i fortunes,
però resant cada nit,
besava el pobre, besava
un brot de romaní.

Un dia d'hivern, les ones
tragueren un mort, ai trist!
Estret en la mà tenia
un brot de romaní.

La gran alzina de mossà

Patriarca que sos braços aixeca moridor
per beneir extàtic sa llarga descendència,]
així alçava ses branques d'antiga corpulència]
damunt les grans alzines del bosc l'arbre major.]

Tal me sembla aquell arbre que, amb màgica remor,]
dels segles que aquí foren me deia l'existència,]
com si de la nostra illa guardàs la consciència,]
com si dugués per saba la sang de l'avior.]

Baix d'aquella ampla soca, més vella que la història,]
mon front en primavera va somniar la glòria]
de fer l'excels poema del poble mallorquí...]

I avui, que a mitjan vida retorn a tal paratge,]
no hi trob ja l'arbre mític; caigué, i al gran boscatge]
un buit ple d'enyorances s'eixampla ja per mi.]

Totes les excuses són bones per fer ressonar la veu dels grans poetes. Que fa 80 anys de la mort de **Miquel Costa i Llobera**? Idò aprofitem-ho per recordar estrofes que són fites de la poesia catalana. **Biel Mesquida** diu que "aprendre de cor els poemes de Costa i Llobera eixamplaria els territoris de la intel·ligència". Idò... Selecció a càrrec de **M. S. i J. O.**

Properes activitats previstes

Excursió

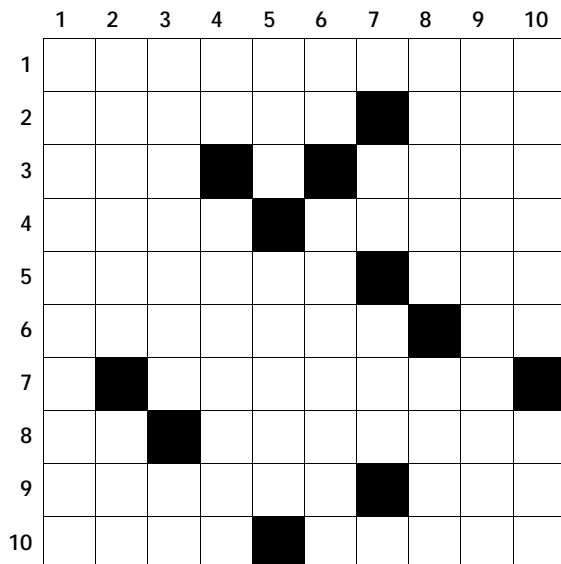
Diumenge dia 24 de novembre

Farem el recorregut **Mancor, Biniatzent, Sa Comuna de Biniamar, Biniamar, Mancor**. A part de fer el recorregut indicat, aprofitarem per visitar el poble de Biniamar, que és un llogaret agregat al municipi de Selva. La sortida serà a les 9 hores de Plaça.

Les fotografies mostren tres imatges de l'excursió realitzada el passat diumenge 20 d'octubre, un dia meteorològicament molt bo i que una vintena d'algaïdines i algaïdins aprofitarem per caminar de Son Serra a Son Bauló, per nedar —els més agosarats— i per visitar una zona que ha estat notícia perquè ha estat comprada pel Govern de les Illes Balears. Ens referim a la finca de Son Real, dins el terme de Santa Margalida, que guarda, entre altres, les joies de les fotos: el torrent de Son Real i el cementeri talaiòtic situat a vorera de mar conegut com la Punta dels Fenicis. La zona atresora altres restes arqueològiques que, ara que seran de titularitat pública, esperem que seran restaurades així com meixen.

Horitzontals: 1. Classificats 2. Poèticament, olorís. Lletra grega 3. Paraula. Plor. Taciturn, sol. 4. Ajuntava. Capgirat, demacrada, prima 5. Arrepleguin, recullin (al revés). Prefix que significa «nova». 6. Gran bloc de glaç. Consonants Tot Terreny. 7. Cent. Productes de la doble mòlta dels cereals 8. Partícula negativa. Capgirat, figura típica dels betlems. 9. Desagraït (al revés). Unitat de cures intensives. 10. Demostres el teu esforç. Forma vulgar però ben mallorquina de l'imperatiu de «veure».

Verticals: 1. Notificacions, avisos. 2. Relatiu al déu de la bellesa. Embarcació. 3. Ximpls, encantades. Nota musical. 4. Terminació d'infinitiu. Aixoplucs, casetes. 5. Capgirat, bri, cordill. Relatiu a una regió de Grècia on s'hi celebraven uns jocs (al revés). 6. Menjar de ca. Mot format per les inicials de diverses paraules. 7. Punt de plaer sexual. Escandi. Pot fer un bon pet. Punt cardinal. 8. Mariner, capgirat. Crit de cavall, renill. 9. Apilat, amuntegat (al revés). 10. Derivat de l'àcid sulfúric. La meta de l'alpinista o cert Consell de Mallorca.

Solucions: 1. Catalògats. 2. Odoris. Tau. 3. tagnil. Uci. 10. Sues. Meïam Iceberg. Tr. 7. C. Semoles. 8. an. renagac. 9. Mot. F. Sull. 4. Unia. acalF. 5. milluC. Nea. 6. Horitzontals: 1. Classificats. 2. Poèticament. 3. Paraula. Plor. Taciturn, sol. 4. Ajuntava. Capgirat, demacrada, prima. 5. Arrepleguin, recullin (al revés). Prefix que significa «nova». 6. Gran bloc de glaç. Consonants Tot Terreny. 7. Cent. Productes de la doble mòlta dels cereals. 8. Partícula negativa. Capgirat, figura típica dels betlems. 9. Desagraït (al revés). Unitat de cures intensives. 10. Demostres el teu esforç. Forma vulgar però ben mallorquina de l'imperatiu de «veure».

Una xerradeta amb...

Els matadors tenen qualche secret?

Jo no en tenc cap, cada un té la seva manera de fer aquesta feina. M'agrada ser curiós i no fer sang, fer-ho tot ben net. La matança a les cases particulars es fa una vegada a l'any i s'ha de fer bé, no com als escorxadors que es fa diàriament i d'una manera industrial. Del que pas més gust és de desfer l'animal. Omplir no m'agrada tant.

El porc, t'ha fuit mai de damunt la banqueta?

Els oncles em contaven qualche vegada que a un tal oncle "Borrasset", un pic, el porc li va fugir per la pleta amb la ganiveta aficada. A mi no m'ha passat mai, això sí, a vegades m'ha tomat o m'ha resquillat, sobretot a l'hora de pujar-lo a la banqueta.

Com veus les matances d'avui en dia?

Jo, encara, he conegut quan a les matances s'utilitzaven les màquines de capolar i d'omplir anuals, ara tot està mecanitzat. Un temps, les matances duraven un parell de dies, es feien a poc a poc i eren com una festa. Ara interessa acabar el més aviat possible. El dinar de matances, llavors reunia a més gent que el dinar de Nadal, és un altra aspecte que s'ha perdut. A ca nostra, record que el diumenge després de matar el porc fèiem un gran dinar.

Les normatives sanitàries poden fer que els particulars deixin de fer sobrassada?

La gent no s'ha d'aturar de fer sobrassada, perquè si s'atura es perdrà una tradició molt antiga. No només a Mallorca, a altres indrets de la Península es fan matances i cada zona té els seus embotits peculiars, ja sigui botifarra o xoriço. Em pareix correcte que els ajuntaments o els responsables de sanitat tinguin una certa permissibilitat, facin els ulls grossos amb aquest tema.

Com t'agrada la sobrassada?

A les cases particulars a la sobrassada hi posen tot el que es bo, a mi m'agrada que sigui greixosa, que es pugui empastissar i un poc coenta.

Quin és la millor casta de porcs per fer sobrassada?

A mi m'agrada el creuat: blanc i negre. Antigament fer sobrassada era secundari, el més important, aleshores, era el saïm, ja que s'utilitzava per cuinar, ara gairebé no s'empra. Com que el porc negre és més greixós i fa més saïm era el que s'engreixava. I crec que se li ha fet molta propaganda i per això ara té certa fama. Més que el color, crec que el més important és l'alimentació que ha tengut l'animal. Els porcs engreixats amb farina d'ordi, figues, ciurons són els que fan el productes bons i no tenen res a veure amb els engreixats amb pinsos. Actualment, tot i que els costums han canviat molt, encara es fan moltes matances particulars de porcs ben engreixats.

Una de les teves grans aficions és la caça?

Abans que tot això, m'agrada molt més anar a caçar: amb cusses eivissenques, en tenc set o vuit, i amb perdius de reclam. Aquestes són les modalitats que més practico. Deu fer devers vint anys que hi vaig, va ser just en arribar a Algaida, el que m'hi va aficionar va ser l'oncle Joan de Son Roig. Tenia 7 o 8 anys i ja anava amb ell a caçar, amb una taleca penjada amb el berenar a dins. Ara hi vaig amb en Toni de Son Indiot, a un vedat que tenim per Llucmajor. Llevat de les vacances, hi vaig els dissabtes i diumenges. A nivell de caça enguany ha estat pitjor que l'any passat i encara més que l'altre. Crec que el principal és respectar les vedes, si es fa, quasi no importa repoblar.

Hi ha qualque cosa de fora vila que no t'agradi?

També faig una mica d'hort amb en Miquel de Son Miquel Joan; sembram patates, alls, cebes, tomàtigs, mongetes... bàsicament per menjar nosaltres. També tom les ametlles de la tia, enguany n'hi ha hagudes poques. He acabat de tomar-les fa uns dies, per ventura ja no és temps, però treballant tota la setmana, has de deixar-ho per quan tens temps. Qualque vegada ajud a tondre....

Fins aquí la xerradeta.

En Domingo em conta que avui (és dissabte) ha anat a caçar i ha vengut carregat de conills però que no n'ha arribat cap a ca seva. Un gallec que ha trobat per la plaça i que no coneixia de res els hi volia comprar, però els hi ha regalat, a canvi d'una cervesa.

Biel Sastre

Domingo Pérez de Mendiola Roig

Fa uns mesos, un diumenge que era a un dinar de caragols a Sa Torreta, vaig seure devora en Domingo. Mentre dinàvem, em digué mig en broma: "No et pareix que jo seria un bon personatge per a una xerradeta d'ES SAIG. Un ciutadà (de Ciutat) que fa de venedor i que es dedica a matar porcs". La proposta s'ha convertit en realitat. Aquest mes de novembre, durant el qual molta de gent farà matances, dedicam aquests darrers fulls de la revista a conèixer en Domingo i a parlar de les seves aficions.

Quina és la teva feina habitual?

Som representant de comerç o venedor, el que li vulguis dir, d'El Corte Inglés, on fa setze anys que treball.

Quina és la teva relació amb Algaida?

Ni jo ni ningú de la meua família hi hem nascut. El meu padrí era fill de cosí del padrí de na Francisca Verger de Can Trinxet. Ma mare i la seva germana vengueren a viure a Algaida quan esclatà el moviment. El padrí les dugué cap aquí i es criaren a Can Gamundí, amb qui la relació ha arribat a ser com de germans. Mon pare, que era fill de basc i mallorquina, ja venia a festejar a Algaida.

Sempre has participat de la vida algaidina?

He estat directiu de l'Algaida, encara que mai vaig jugar a cap dels equips del club; he cantat als festivals que organitzaven els bernats per anar al campament; he fet carrosses quan això era un dels atractius del dia de la Pau: qualche any n'hi havia una vintena; he participat a la festa d'en Cames Tortes; he format part de la comissió organitzadora de les Festes de Sant Jaume; també he participat a la revista ES SAIG quan la dirigia en Xesc Antich. Crec que he participat molt de la vida del poble, sempre que m'han hagut de menester m'han trobat. Em consider algaidí cent per cent. Comprarem aquesta casa (l'escenari de l'entrevista) al carrer del Colomer i fa vint anys que hi visc.

Com va començar aquesta afició a matar porcs?

No m'agradaria que la gent es pensàs que som matador de porcs, ja que mai m'hi he dedicat professionalment, si ho faig qualche vegada és per amistat i per fer festa. De petit ja m'agradava molt tot el relacionat amb fora vila, anava molt pel camp amb l'oncle Joan Verger, parava garbells... Però, qui em va ensenyar a matar porcs, va ser el "Ros de s'arboçar". Vaig aprendre'n a poc a poc, no basta mirar, hi has de posar les mans.

